РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

7 юли 2009 година *

Съдържание

I — Обстоятелства, предхождащи спора . . . I - 5742

II — Решението от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция . . . I - 5745

III — Досъдебна процедура . . . I - 5745

IV — Производство пред Съда . . . I - 5747

А — Размер на помощите, предмет на иска . . . I - 5747

Б — Писмени сведения, представени в отговор на поставените от Съда въпроси . . . I - 5748

V — По неизпълнението на задължения . . . I - 5752

А — По предмета на иска . . . I - 5752

Б — По изпълнението на Решение по дело Комисия/Гърция . . . I - 5752

1. Доводи на страните . . . I - 5752

2. Съображения на Съда . . . I - 5756

VI — По имуществените санкции . . . I - 5758

А — По периодичната имуществена санкция . . . I - 5758

1. Доводи на страните . . . I - 5758

2. Съображения на Съда . . . I - 5759

а) Предварителни бележки . . . I - 5759

б) По продължаването на неизпълнението . . . I - 5760

в) По избора на средство, различно от възстановяването в брой . . . I - 5761

* Език на производството: гръцки.

г) По доказателствената тежест . . . . . I - 5763

д) Относно помощта, състояща се в капиталовата инжекция . . . . . I - 5765

е) Относно помощта, свързана с таксата, наречена „spatosimo“ . . . . I - 5766

ж) Относно размера на помощта, свързана с летищните наеми . . . . I - 5768

з) Заключение . . . . . I - 5770

Б — Относно размера на периодичната имуществена санкция . . . . . I - 5771

1. Предварителни бележки . . . . . I - 5771

2. По продължителността на нарушението . . . . . I - 5772

3. Относно тежестта на нарушението . . . . . I - 5773

4. Относно платежоспособността на ответната държава . . . . . I - 5774

5. Заключение . . . . . I - 5774

6. Относно датата на влизане в действие и честотата на вноските на периодичната имуществена санкция . . . . . I - 5774

В — Относно кумулативното налагане на периодична имуществена санкция и еднократно платима сума . . . . . I - 5775

1. Доводи на страните . . . . . I - 5775

2. Съображения на Съда . . . . . I - 5778

а) Относно кумулирането на двете санкции . . . . . I - 5778

б) Относно значението на налагането на еднократно платима сума I - 5779

в) Относно размера на еднократно платимата сума . . . . . I - 5780

VII — По съдебните разноски . . . . . I - 5781

По дело C-369/07

с предмет иск за установяване на неизпълнение на задължения, предявен на основание член 228 ЕО на 3 август 2007 г.,

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-жа E. Righini, г-н I. Hadjiyiannis и г-н D.Triantafyllou, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ищец,

срещу

Република Гърция, за която се явяват г-жа A. Samoni-Rantou и г-н P. Mylonopoulos, в качеството на представители, подпомагани от адв. V. Christianos и адв. P. Anestis, dikigoroi,

ответник,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas, г-н K. Lenaerts и г-н T. von Danwitz, председатели на състав, г-н A. Tizzano, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-жа R. Silva de Lapuerta (докладчик), г-н K. Schiemann, г-н Ал. Арабаджиев, г-жа C. Toader и г-н J.-J. Kasel, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,
секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 ноември 2008 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 февруари 2009 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С исковата си молба Комисията на Европейските общности иска от Съда:

— да установи, че като не е приела мерките, свързани с изпълнението на постановеното от Съда на 12 март 2005 г. Решение по дело Комисия/Гърция (C-415/03, Recueil, стр. I-3875) във връзка с неизпълнението от страна на

Република Гърция на задълженията ѝ по член 3 от Решение 2003/372/ЕО на Комисията от 11 декември 2002 година относно помощта, отпусната от Гърция на Olympic Airways (ОВ L 132, 2003 г., стр. 1, наричано по-нататък „спорното решение“), Република Гърция не е изпълнила задълженията си по това решение и по член 228 ЕО;

— да разпореди на Република Гърция да заплати на Комисията периодична имуществена санкция от 53 611 EUR за всеки ден забава на изпълнението на посоченото по-горе Решение по дело Комисия/Гърция относно спорното решение, считано от деня на произнасяне на решението по настоящото дело до деня на изпълнение на посоченото решение по дело Комисия/Гърция;

— да разпореди на Република Гърция да заплати еднократно на Комисията сума, чийто размер е резултат от умножаването на дневна сума от 10 512 EUR по броя на дните, през които продължава нарушението, между деня на произнасяне на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, и датата, на която бъде постановено решение по настоящото дело по отношение на спорното решение;

— при условията на евентуалност, ако Съдът установи, че действително е имало възстановяване, да разпореди на Република Гърция да заплати еднократно на Комисията сума, чийто размер е резултат от умножаването на дневна сума от 10 512 EUR по броя дни, които продължава нарушението, между деня на произнасяне на посоченото по-горе Решение по дело Комисия/Гърция и датата, на която на Република Гърция са възстановени помощите, обявени за незаконосъобразни със спорното решение, и

— да осъди Република Гърция да заплати съдебните разноски.

I — Обстоятелства, предхождащи спора

2 На 11 декември 2002 г. Комисията приема спорното решение, чиято разпоредителна част е формулирана по следния начин:

„*Член 1*

Помощта за преструктуриране, предоставена от Република Гърция на Olympic Airways, под формата на:

а) гаранции по заеми, предоставени на дружеството до 7 октомври 1994 г. по реда на член 6 от гръцкия Закон № 96/75 от 26 юни 1975 г.;

б) нови гаранции по заеми в размер на 378 милиона щатски долара за заеми, които трябва да се сключат преди 31 март 2001 г., за закупуването на нови машини и за инвестициите, необходими за преместването на Olympic Airways в новото летище в Spata;

в) редуциране на дълга на Olympic Airways до 427 милиарда гръцки драхми;

г) преобразуване на дълга на компанията в капитал от 64 милиарда гръцки драхми;

д) инжектиране на капитал от 54 милиарда гръцки драхми, намален до 40,8 милиарда гръцки драхми на три транша от 19, 14 и 7,8 милиарда гръцки драхми, съответно през 1995 г., 1998 г. и 1999 г.

се приема за несъвместима с общия пазар по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора, като се има предвид, че вече не са изпълнени следните условия за предоставяне на първоначалната помощ:

а) ефективно изпълнение на плана за преструктуриране с оглед постигане на жизнеспособност на дружеството в дългосрочен план;

б) спазване на 24-те специфични задължения, свързани с одобряването на помощта; и

в) редовно наблюдение на изпълнението на помощите за преструктуриране.

Член 2

Несъвместима с общия пазар е държавната помощ, предоставена от Република Гърция под формата на допускане на продължаващо неплащане на социалноосигурителни вноски, на дължимия от Olympic Aviation ДДС за гориво и резервни части, на дължими на различни летища наеми, на летищни такси, дължими на летището в Spata, както и на други летища, и на таксата, наречена „spatosimo“.

Член 3

1. Република Гърция приема необходимите мерки за възстановяване от дружеството — бенефициер на споменатата в член 1 помощ на стойност от 14 милиарда гръцки драхми (41 милиона евро), която е несъвместима с Договора, както и посочената в член 2 помощ, отпусната му неправомерно.

Възстановяването на помощта се извършва без отлагане в съответствие с процедурите по националното законодателство, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението. Подлежащите на възстановяване суми включват лихвите, които се дължат от предоставянето на помощта до действителната дата на връщане на последната. Лихвите се изчисляват въз основа на референтния лихвен процент, който се използва за изчисляване на нетния еквивалент на безвъзмездните средства, предоставени като регионални помощи.

Член 4

В срок от два месеца от съобщаването на настоящото решение Република Гърция уведомява Комисията за взетите мерки по неговото изпълнение.

[…]“[неофициален превод]

II — Решението от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция

3 На 24 септември 2003 г. Комисията предявява срещу Република Гърция иск за установяване на неизпълнение на задължения съгласно член 88, параграф 2 ЕО във връзка с неизпълнението на спорното решение.

4 В посоченото по-горе Решение по дело Комисия/Гърция Съдът постановява:

„Като в определения срок не е взела всички мерки, необходими за връщането на помощите, приети за незаконосъобразни и несъвместими с общия пазар съгласно член 3 от [спорното] решение, с изключение на помощите, свързани с вноските към националния социалноосигурителен орган, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по посочения член 3.“ [неофициален превод]

III — Досъдебна процедура

5 На 18 май 2005 г. Комисията отправя запитване до Република Гърция, като моли последната да я информира относно мерките, взети за осигуряване на изпълнението на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

6 В отговора си от 2 юни 2005 г. тази държава членка посочва, че мерките по възстановяването от Olympic Airways са в ход и че процедурите по възстановяване ще бъдат приключени до няколко месеца в резултат на продажбата на активи и дялове на Olympic Airways. Република Гърция също така уточнява, че изпълнението на разпореждането за възстановяване на посочената в член 3 от спорното решение помощ от 41 милиона евро е спряно от административния съд

в Атина в очакване на решение по жалбата на Olympic Airways за отмяна на това решение пред Първоинстанционния съд на Европейските общности.

7 С писмо от 8 юли 2005 г. Република Гърция потвърждава отново, че правителствените служби са в последния стадий на изготвяне на процедура за възстановяване на въпросните помощи.

8 Тогава с официално уведомително писмо от 18 октомври 2005 г. Комисията започва предвиденото в член 228 ЕО производство за неизпълнение на Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

9 В отговора си от 19 декември 2005 г. Република Гърция уведомява Комисията, че оспорва твърдението, според което не е уведомила последната за мерките, взети за изпълнението на това решение. Тя посочва, че националните органи са пристъпили правилно и без забавяне към възстановяването на посочените в спорното решение помощи.

10 На 4 април 2006 г. Комисията изпраща на Република Гърция мотивирано становище, за което тази държава членка е уведомена на 10 април 2006 г. В становището Комисията отправя покана до Република Гърция да вземе необходимите мерки за изпълнение на спорното решение в срок от два месеца от получаването на посоченото мотивирано становище. В него също така се уточнява, че ако се наложи Комисията да сезира Съда въз основа на член 228 ЕО, тя ще посочи размерите на периодичната имуществена санкция и на еднократно платимата сума.

11 Република Гърция отговаря на мотивираното становище с писмо от 9 юни 2006 г., като повтаря отново сведенията, представени с предходните писма. Тя отбелязва освен това наличието на подадена от Olympic Airways административна жалба и се позовава на затруднения при приключването на националните процедури по възстановяване на спорните помощи.

12 При тези условия Комисията решава да сезира Съда.

13 С Решение от 12 септември 2007 г. по дело Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Комисия (T-68/03, Сборник, стр. II-2911) Първоинстанционният съд отменя членове 2 и 3 от спорното решение в частта им, която се отнася до допускане на продължаващото неплащане, от една страна, на летищните такси, дължими от Olympic Airways на международното летище в Атина, и от друга страна, на дължимия от предприятието Olympic Aviation ДДС за гориво и резервни части. Първоинстанционният съд отхвърля жалбата в останалата ѝ част.

IV — Производство пред Съда

А — *Размер на помощите, предмет на иска*

14 В писмената си реплика Комисията уточнява, че като се има предвид Решение на Първоинстанционния съд по дело Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Комисия, посочено по-горе, остава да бъдат възстановени помощи в следните размери без лихвите:

— 41 милиона евро въз основа на член 1 от спорното решение,

— 2,5 милиона евро наеми, дължими на няколко летища,

— 61 милиона евро за таксата, наречена „spatosimo“, и

— 28,9 милиона евро за прихващане на дълговете между Република Гърция и Olympic Airways или между няколко летища и посоченото предприятие във връзка с летищни такси.

15 Що се отнася до последната помощ, в отговор от 26 ноември 2008 г. на писмен въпрос, поставен от Съда на 14 ноември 2008 г., Комисията потвърждава, че посочената в точка 209 от спорното решение сума от 28,9 милиона евро не следва да бъде обект на възстановяване, тъй като сама по себе си не представлява държавна помощ.

Б — *Писмени сведения, представени в отговор на поставените от Съда въпроси*

16 На 20 октомври 2008 г. въз основа на член 54а от Процедурния правилник Съдът иска от Република Гърция да уточни по-специално при какви условия и на какво правно основание помощите, подлежащи на възстановяване от Olympic Airways съгласно членове 1 и 2 от спорното решение, са били прихванати срещу дълговете на държавата към това дружество.

17 На 31 октомври 2008 г. Република Гърция отговаря, че определени дългове на Olympic Airways, включващи връщането на капитал, посочено в член 1 от спорното решение, и остатъка от таксата, наречена „spatosimo“, както и една фактура на Дирекцията за гражданска авиация за сумата от 176 802 EUR, са прихванати срещу обезщетенията, присъдени на дружеството с арбитражни решения. Въпросните обезщетения са присъдени на това дружество от арбитражен съд, образуван въз основа на арбитражна клауза, предвидена в член 27 от Законодателен декрет 3560/1956, който утвърждава договора между Aristote Onasis и държавата.

18 Република Гърция посочва, че първото арбитражно решение № 57/2006 от 6 декември 2006 г. по първата искова молба, подадена на 20 март 2006 г. (наричано

по-нататък „арбитражното решение от 6 декември 2006 г.“), предоставя на Olympic Airways следните обезщетения:

— 37 051 392 EUR поради преждевременното отстраняване от летището в Elliniko;

— 17 996 655 EUR поради преместването на ново летище;

— 75 615 756 EUR за претърпените вреди поради изграждането на съоръжения на международното летище в Атина;

— 1 375 707 EUR за претърпените вреди поради закъснението на изграждането на съоръженията на международното летище в Атина, в резултат на което Olympic Airways е трябвало да използва съоръженията на летището в Elliniko и да осигури поддръжката им;

— 183 300 000 EUR за допълнителните разходи за функционирането на международното летище в Атина от 29 март 2001 г. до 31 декември 2005 г. спрямо тези за летището в Elliniko;

— 88 026 000 EUR за специалните разходи за функциониране от 29 март 2001 г. до 31 декември 2005 г. поради по-дългия период на чакане на международното летище в Атина в сравнение със старото летище;

— 3 753 472 EUR поради задължението за покриване на разходите, свързани с таксата за магистрала, която се използва задължително, за да се достигне до летището в Spata по пътя Attiki, и

— 250 000 000 EUR за блокирани средства.

19 Според Република Гърция това първо арбитражно решение оценило пълния размер на подлежащите на обезщетяване вреди, претърпени от Olympic Airways, на 657 118 982 EUR. След определен брой поправки размерът на обезщетенията възлиза на 563 896 458 EUR заедно със законната лихва.

20 Република Гърция подчертава, че впоследствие са направени прихващания на предоставените на Olympic Airways суми с дълговете на последното към държавата. Сред тези прихващания попадало и връщането на посочената в член 1 от спорното решение помощ, както и плащането на остатъка от таксата, наречена „spatosimo“, и дългът от 176 802 EUR във връзка с фактурата на Дирекцията за гражданска авиация, посочена в точка 2 от това решение.

21 Република Гърция добавя, че считано от август 2007 г. държавата е издала определен брой платежни нареждания за Olympic Airways въз основа на постановените в негова полза арбитражни решения. Тези средства не можели да бъдат преведени на дружеството поради наличието на дългове на последното, включващи посочените по-горе помощи. Прихващането на дълговете на дружеството със сумите, които трябвало да му бъдат платени, представлявало законово задължение на финансовите органи. Първото платежно нареждане било достатъчно за пълното покриване на остатъка от дълговете на дружеството въз основа на спорното решение (в общ размер от около 120 милиона евро включително лихвите).

22 Република Гърция посочва, че първото платежно нареждане, което се отнася до присъдените с арбитражното решение от 6 декември 2006 г. обезщетения, е документ 2516/31.8.2007 за сума от 601 289 003 EUR. Тази сума била резултат от прибавянето на законната лихва и изваждането на сумата от 11 550 577 EUR от общата сума от 612 839 581 EUR.

23 Република Гърция отбелязва, че различните операции по прихващане са извършени в съответствие със следните счетоводни известия:

— 2922 DOY/FAVE, което се отнася до връщането (с лихвите) на увеличението на капитала (член 1 от спорното решение) чрез прихващане със съответната част от платежно нареждане 2516/31.8.2007 за сума от 601 289 003 EUR;

— 2927—2933 и 2940 DOY/FAVE, които се отнасят до плащането (с лихвите) на таксата, наречена „spatosimo“ (член 2 от оспореното решение), посредством прихващане със съответна част от платежно нареждане 2516/31.8.2007, и

— 2926 DOY/FAVE, което се отнася до плащането на дължимия на Дирекцията за гражданска авиация наем в размер на 176 802 EUR (фактура № 3307/98) чрез прихващане със съответна част от платежно нареждане 2516/31.8.2007.

V — По неизпълнението на задължения

А — *По предмета на иска*

24 В самото начало следва да се отбележи, че с оглед на Решение по дело Tribunal Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Комисия, посочено по-горе, и като се имат предвид предоставените от Комисията сведения, свързани с посочения в точка 209 от спорното решение размер на помощта, страните спорят и относно изпълнението на член 1 от спорното решение (вноска в капитала), както и относно изпълнението на посочените в член 2 от това решение задължения, а именно: връщането на таксата, наречена „spatosimo“, и на дължимите на няколко летища наеми.

Б — *По изпълнението на Решение по дело Комисия/Гърция*

1. Доводи на страните

25 Комисията посочва, че Република Гърция не е взела необходимите мерки, за да се съобрази с Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

26 Комисията напомня, че единственото средство за защита, с което разполага държава членка, която не е възстановила незаконосъобразни помощи, е свързан с абсолютната невъзможност за изпълнение на решението за възстановяване на тези помощи и че когато при изпълнението на такова решение държава членка среща непредвидени и непредвидими трудности, тя е длъжна да представи тези проблеми на Комисията за преценка.

27 Комисията поддържа, че Република Гърция никога не се е позовавала на абсолютна невъзможност за възстановяване на спорните помощи, а само на правни и практически трудности. Въпреки че възстановяването наистина трябва да се извърши в съответствие с предвидените в националното право процедури, трябва да се осигури незабавното и ефективно изпълнение на разглежданото решение. Всъщност не било достатъчно да се започне процедура по възстановяване, а тази процедура трябвало да доведе до конкретни резултати.

28 В писмената си реплика Комисията твърди, че за първи път е била уведомена за операция по връщане на спорните помощи с писмената защита на Република Гърция, представена на Съда на 23 октомври 2007 г. Преди това тази държава членка никога не била посочвала, че споменатите помощи са възстановени. Единствените действия, за които била уведомена Комисията, били предварителните количествени оценки на определени категории помощи и тяхното регистриране като дългове към държавата.

29 Предвид обстоятелството, че в това отношение не са ѝ били предоставени никакви обяснения, Комисията заявява, че не може да приеме нито изчисленията на сумите, за които се твърди, че са платени, нито доказателствата, представени от Република Гърция относно възстановяването на спорните помощи.

30 Всъщност документите, представени за да се установи възстановяването както на таксата, наречена „spatosimo“, така и на летищните наеми, се състояли от една декларация на Дирекцията за гражданска авиация от 2 октомври 2007 г., според която тези дългове „са били или изплатени, или прихванати, или изпратени на компетентните финансови органи с цел да бъдат установени и възстановени в съответствие с Кодекса за събиране на публичните вземания“.

31 Според Комисията обаче подобен документ не можел да представлява надлежно доказателство за възстановяване. Във всички случаи ответникът не бил представил конкретни доказателствени документи относно движения по сметки, които да потвърдят, че въпросните суми наистина са били платени.

Документацията, приложена към отговора на Република Гърция на мотивираното становище, също не съдържала достатъчно точни сведения относно ефективното възстановяване на различните помощи.

32 Комисията посочва, че националните власти впоследствие са ѝ представили копия от арбитражните решения, но без подкрепящи документи или обяснения относно начина, по който са определени присъдените на Olympic Airways суми. Поради това можело да се зададе въпросът в каква степен присъждането на обезщетения може действително да се свърже със задълженията на държавата към посоченото дружество по отношение на използването на старото летище на Атина.

33 Комисията също така има съмнения относно законосъобразността на посоченото възстановяване. Всъщност представените от ответника документи споменават или изплащане на дълга, или прихващане на вземанията/дълговете. Независимо от обстоятелството, че евентуално прихващане е извършено едва през октомври 2007 г., националните власти не били посочили въз основа на какво правно основание държавата е длъжник на Olympic Airways.

34 Според Комисията дори Съдът да приеме, че е имало възстановяване на помощи, Olympic Airways не бил в състояние да върне разглежданите суми без вливане на нови субсидии.

35 Република Гърция твърди, че всички помощи са възстановени между август и септември 2007 г. Всички обезщетения, присъдени на Olympic Airways от арбитражния съд, са прихванати с неизплатената част от дълговете на посоченото дружество към държавата. Сред тези дългове, които били погасени чрез прихващане, се намирал и остатъкът от неизплатената част на посочените в спорното решение помощи.

36 Република Гърция добавя, че е уведомила Комисията още през март 2006 г., че Olympic Airways е подало пред арбитражния съд иск за обезщетение срещу държавата и че на 29 януари 2008 г. е изпратила на Комисията за сведение копия от постановените решения.

37 Република Гърция посочва, че е уведомила Комисията за развитието на процедурите, проведени за събиране на спорните суми. Въпреки сложността на подлежащите на извършване действия Комисията не била предложила ни най-малка помощ за разрешаване по взаимно съгласие на въпросите, по които държавата ответник е поискала нейното съдействие, и по-специално на тези, свързани с количественото определяне на подлежащите на възстановяване суми и процедурите за възстановяване в определена времева рамка.

38 По отношение на посочената в член 1 от спорното решение сума от 41 милиона евро Република Гърция отбелязва, че нейното възстановяване е извършено на 31 август 2007 г., включително натрупаните лихви.

39 Що се отнася до таксата, наречена „spatosimo“, Република Гърция отбелязва, че голяма част от посочената такса е била платена преди приемането на спорното решение, а именно сумата от 22 806 159 EUR. Доказателствата за това плащане били вече изпратени на Комисията през 2003 г. Остатъкът от този дълг, а именно сумата от 38 192 997 EUR, е бил установен от финансовите органи в съответствие с Кодекса за събиране на публичните вземания. Тази сума, към която се прибавят лихви в размер на 336 120 EUR, била възстановена на 18 октомври 2007 г. Така общият размер на тази такса възлизал на 49 529 117 EUR.

40 Република Гърция отбелязва, че през 2006 г. Olympic Airways е изплатило 1 818 027 EUR от сумата на помощта от наеми (2 472 719 EUR), като остатъкът е върнат през 2007 г.

41 Република Гърция добавя, че мерките по връщане на посочените в спорното решение суми изобщо не включват нови държавни помощи и че във всеки случай тези действия въобще не могат да бъдат предмет на настоящия спор.

2. Съображения на Съда

42 За да се определи дали Република Гърция е приела мерките, необходими за съобразяване с Решение на Съда по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, следва да се провери дали помощите, които са все още предмет на спора, са били върнати от предприятието бенефициер.

43 Що се отнася до срока за изпълнение на посоченото решение, следва да се напомни, че според постоянната съдебна практика датата, към която се преценява наличието на неизпълнение на задължения от държава членка по член 228 ЕО, е датата на изтичане на срока, определен в издаденото въз основа на тази разпоредба мотивирано становище (вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, C-304/02, Recueil, стр. I-6263, точка 30, Решение от 18 юли 2006 г. по дело Комисия/Италия, C-119/04, Recueil, стр. I-6885, точка 27 и Решение от 18 юли 2007 г. по дело Комисия/Германия, C-503/04, Сборник, стр. I-6153, точка 19).

44 В настоящия случай е безспорно, че към момента на изтичане на определения в мотивираното становище срок, а именно 10 юни 2006 г., ответникът не е изпълнил Решение по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

45 По отношение на отговора на мотивираното становище, в който Република Гърция обявява мерки за възстановяване на различни помощи, като посочва наличието на подадена от Olympic Airways административна жалба и се позовава на трудности, свързани с количественото определяне на подлежащите на връщане суми, както и на сложни процедури за връщане, следва да се напомни, че държава членка не може да се позове на разпоредби, практики или фактически положения от вътрешния си правен ред, за да оправдае неизпълнението на

задължения, които произтичат от общностното право (вж. Решение по дело Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 38 и Решение от 10 януари 2008 г. по дело Комисия/Португалия, C-70/06, Сборник, стр. I-1, точка 22).

46 Също така не биха могли да се приемат доводите на Република Гърция, че процедурата по възстановяване е била възпрепятствана от липсата на съдействие на Комисията.

47 Всъщност различните подлежащи на възстановяване помощи следват ясно от членове 1—3 от спорното решение, от една страна, и от точки 206—208 от мотивите на това решение, от друга страна.

48 Освен това Съдът е постановил, че нито една разпоредба на общностното право не изисква от Комисията да определя точния размер на подлежащата на връщане помощ, когато разпорежда връщането на помощ, обявена за несъвместима с общия пазар. Достатъчно е решението на Комисията да съдържа указания, позволяващи на адресата сам да определи този размер без прекомерни затруднения (вж. по-специално Решение от 12 октомври 2000 г. по дело Испания/Комисия, C-480/98, Recueil, стр. I-8717, точка 25 и Решение от 18 октомври 2007 г. по дело Комисия/Франция, C-441/06, Сборник, стр. I-8887, точка 29).

49 При тези условия Комисията може да се ограничи до това да наблегне върху спазването на задължението за връщане на спорните помощи и да остави на компетентните национални власти грижата да изчислят точния размер на подлежащите на връщане суми, включително лихвите върху дължимите суми (вж. Решение по дело Испания/Комисия, посочено по-горе, точка 26 и Решение от 14 февруари 2008 г. по дело Комисия/Гърция, C-419/06, точка 46).

50 Следва да се направи заключението, че Република Гърция не е изпълнила задълженията си по член 228, параграф 1 ЕО.

VI — По имуществените санкции

51 Изводите на Комисията, свързани с налагането на периодична имуществена санкция и определянето на еднократно платима сума, се основават на Известие на Комисията SEC(2005) 1658 от 13 декември 2005 година (ОВ C 126, 2007 г., стр. 15).

A — *По периодичната имуществена санкция*

1. Доводи на страните

52 Комисията предлага на Съда да наложи на Република Гърция периодична имуществена санкция от 53 611 EUR за всеки ден забава на изпълнението на Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, считано от датата на произнасяне на решението по настоящото дело до деня, в който е преустановено установеното неизпълнение.

53 Комисията счита, че подобна периодична имуществена санкция е съобразена с тежестта и продължителността на нарушението и отчита необходимостта да ѝ се придаде принудително и възпиращо действие. За определянето на тежестта на нарушението се прилагал коефициент 12 с оглед на значението на общностните разпоредби, предмет на нарушението, и на последиците от това нарушение за общите и частните интереси.

54 Комисията посочва, че до момента на подаване на исковата молба нарушението е продължило 17 месеца. Тук обаче се вземала предвид само продължителността на нарушението понастоящем до обявяването на решението на Съда, като по този начин на последния се оставяла възможността да вземе предвид по-голяма продължителност на неизпълнението.

55 Що се отнася до размера на периодичната имуществена санкция, която следва да се наложи, Комисията уточнява, че ако се умножи единната фиксирана базисна сума от 600 EUR с коефициента 12 относно тежестта на нарушението, с коефициент 1,7 относно продължителността, т.е. 0,1 на месец и с коефициент 4,38 (фактор *n*), който отчита финансовия капацитет на държавата ответник, се получава сума от 53 611 EUR.

56 Република Гърция счита, че тъй като всички държавни помощи, които трябва да бъдат върнати, са възстановени в разумен срок, исканията за налагане на периодична имуществена санкция и на еднократно платима сума са лишени от предмет.

57 Тя посочва, че във всеки случай предложеният размер на периодичната имуществена санкция е непропорционален и трябва да се намали в подходяща степен, ако Съдът прецени, че Република Гърция не е изпълнила изцяло Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

2. Съображения на Съда

а) Предварителни бележки

58 След като установи, че Република Гърция не се е съобразила с Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, в срока, определен от мотивираното становище, в съответствие с член 228, параграф 2, трета алинея ЕО Съдът може да наложи на тази държава членка заплащането на периодична имуществена санкция и/или на еднократно платима сума.

59 Що се отнася до налагането на периодична имуществена санкция, Съдът е постановил, че по принцип тя е оправдана само доколкото неизпълнението на задълженията от държава членка, изведено от неизпълнение на предходно съдебно решение, продължава до разглеждането на фактите от Съда (вж. в този

смисъл Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точки 33, 45 и 46, както и Решение по дело Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 40).

60 Следователно е важно да се провери дали случаят е такъв.

б) По продължаването на неизпълнението

61 За да се определи дали неизпълнението, в което се упреква ответната страна, е продължило до разглеждането на фактите по настоящото дело от Съда, следва да се преценят мерките, които според държавата ответник са приети след определения в мотивираното становище срок.

62 Република Гърция твърди в това отношение, че възстановяването на спорните помощи е извършено чрез прихващане на насрещните вземания на Olympic Airways и на държавата.

63 Република Гърция представя на Съда поредица от удостоверения и декларации, за да докаже, че помощите са били върнати по този начин, и по-специално следните документи:

— приложение B.11 към писмената защита на Република Гърция (удостоверение от 18 октомври 2007 г. на Министерството на икономиката и на финансите относно изплащането на установените дългове на Olympic Airways);

— приложение 2 към писмената дуплика на Република Гърция (документ на Министерството на икономиката и финансите от 29 януари 2008 г. относно състоянието на дълговете към държавата);

— приложение Е.1 към отговора на писмените въпроси на Съда (бележка от 31 октомври 2008 г. относно изплащането на дълговете, изготвена от посоченото министерство, на вниманието на Olympic Airways); и

— приложение Е.6, документ № 16 към същия отговор (удостоверение от посоченото министерство от 27 август 2007 г. относно извършването на удръжки, свързани с платежните нареждания);

— десет счетоводни известия с дати от 30 март 2006 г. до 31 август 2007 г., посочени в споменатия отговор и озаглавени „плащания с действие на прихващане“.

64 При тези условия е важно да се определи, на първо място, дали прихващането може да представлява подходящо средство за изпълнение на задължение за възстановяване на държавна помощ, и при утвърдителен отговор, на второ място, дали такова прихващане действително е било извършено по настоящото дело.

в) По избора на средство, различно от възстановяването в брой

65 По отношение на начина на изпълнение на спорното решение и на Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, следва да се напомни, че член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО (ОВ L 83, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41) предвижда възстановяването на държавна помощ да се

извършва незабавно и в съответствие с процедурите по националното законодателство на съответната държава членка, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията.

66 Така в Решение от 12 декември 2002 г. по дело Комисия/Германия (C-209/00, Recueil, стр. I-11695, точка 32) Съдът е уточнил, че при липсата на общностни разпоредби относно процедурата по възстановяване на неправомерно платени помощи, възстановяването на тези финансови помощи трябва по принцип да се извърши по реда, предвиден в националното право.

67 Следователно държава членка, която съгласно решение на Комисията е длъжна да възстанови незаконосъобразните помощи, е свободна да избере средствата за изпълнение на това задължение, при условие че избраните мерки не накърняват обхвата и ефективността на общностното право (вж. Решение от 12 декември 2002 г. по дело Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 34).

68 Следователно, доколкото е предвидено в националния правен ред като механизъм за погасяване на задължения, едно действие по прихващане може по принцип да представлява подходящо средство за възстановяване на държавна помощ.

69 В това отношение Република Гърция подчертава, че този правен механизъм е част от разпоредбите на гръцкия граждански кодекс.

70 Що се отнася до материалното основание за твърдяното прихващане, в отговор на поставените от Съда въпроси ответникът му е представил копие от арбитражното решение от 6 декември 2006 г., според което държавата е осъдена да плати определени обезщетения на Olympic Airways.

71 От това решение следва, че арбитражният съд е постановил по-специално, че Olympic Airways е претърпяло финансови загуби поради преждевременното отстраняване от летището в Elliniko, от задължителното преместване към новото летище в Spata, от изграждането на съоръженията на това летище, от допълнителните и специални разходи за функционирането на посоченото летище, както и от блокирането на средства.

72 Без да се засяга прилагането на общностните правила в областта на държавните помощи, трябва следователно да се приеме за установено за нуждите на настоящото производство, че Република Гърция е доказала наличието на изискуемо вземане на Olympic Airways, което възлиза на 601 289 003 EUR, като тази сума е определено по-голяма от размера на всички разглеждани помощи.

73 При тези условия и с оглед на задължението за възстановяване, установено в спорното решение и в Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе, следва да се разгледа дали твърдяното прихващане е извършено така, че да се изпълни посоченото по-горе задължение.

г) По доказателствената тежест

74 В самото начало трябва да се напомни, че според съдебната практика в рамките на процедурата по член 228 ЕО Комисията следва да представи на Съда необходимите факти, за да се установи степента на изпълнение на съдебното решение, с което е установено неизпълнение на задължения (вж. Решение от 4 юли 2000 г. по дело Комисия/Гърция, C-387/97, Recueil, стр. I-5047, точка 73).

75 След като в посочената по-горе процедура Комисията е представила достатъчно доказателства, от които е видно, че неизпълнението на задължения, в което се упреква държавата членка, продължава, съответната държава членка следва да оспори подробно и по същество това твърдение, както и да представи доказателства за преустановяване на нарушението (вж. в този смисъл Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 56).

76 Що се отнася до твърденията на Комисията по настоящото дело, важно е да се посочи, че не само в писмената фаза на производството, но и в съдебното заседание, тя отхвърля избрания механизъм на прихващане. По-специално тя повтаря, че мерките, за които ответникът е уведомил, са недостатъчни, за да докажат изпълнение на спорното решение и на Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

77 В съдебното заседание Комисията уточнява вследствие на поставен от Съда въпрос по-специално, че дори да се предположи, че като правен механизъм прихващането по принцип може да се приеме, начинът, по който твърдяното прихващане е извършено по настоящото дело, трябва да се отхвърли.

78 Дори и обезщетенията да са основателно присъдени на Olympic Airways от арбитражния съд, дружеството трябвало да разполага с документи за прихващането, които да доказват, че тази операция е била действително извършена. В това отношение декларация, според която въпросните помощи са били прихванати, не била достатъчна.

79 Що се отнася до качеството на доказателствата относно изпълнението на решение, което налага възстановяване на незаконосъобразно отпуснати помощи, следва да се напомни, че Съдът е постановил, че когато държава членка предвижда възстановяването на посочените помощи чрез средство, различно от плащането в брой, тя трябва да представи на Комисията всички данни, които да позволят на последната да провери дали избраното средство представлява подходящо прилагане на това решение (вж. Решение от 12 декември по дело Комисия/Германия, посочено по-горе, точка 40).

80 Освен това в точка 43 от решението по това дело Съдът е уточнил, че макар държавата членка да може да потърси възстановяване на незаконосъобразните помощи и по начин, различен от плащането в брой, тя трябва да следи избраните от нея мерки да бъдат достатъчно прозрачни, за да може Комисията да се увери, че те са годни да отстранят причиненото с тези помощи нарушение на конкуренцията при пълното спазване на общностното право.

81 В точки 57 и 58 от решението по посоченото дело Съдът е добавил освен това, че такива мерки трябва да имат идентично действие с мярката, състояща се във връщане посредством прехвърляне на средства, и че всяка мярка, приета в изпълнение на задължението за възстановяване на незаконосъобразно платена помощ, трябва да бъде годна да възстанови условията на конкуренция, нарушени посредством отпускането на незаконосъобразната помощ, така че да може да бъде идентифицирана като такава от Комисията и другите заинтересовани лица.

82 С оглед на тези съображения Съдът трябва да провери дали чрез представените документи Република Гърция е представила доказателство за това, че е изпълнила спорното решение и посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, що се отнася до трите категории помощ, които продължават да бъдат предмет на иска.

д) Относно помощта, състояща се в капиталовата инжекция

83 Съгласно член 3, параграф 1 от спорното решение във връзка с член 1 от него Република Гърция трябва да възстанови от Olympic Airways сумата от 41 милиона евро за посочената вноска.

84 Тъй като Република Гърция твърди, че сумата е върната чрез операция по прихващане, следва да се провери дали представените документи могат да се разглеждат като удостоверяващи изпълнението на това задължение в съответствие с принципите, посочени в точки 79—81 от настоящото решение.

85 В това отношение ответникът е представил по-специално бележка от 31 октомври 2008 г., изпратена от Министерството на икономиката и финансите на вниманието на Olympic Airways.

86 От текста на тази бележка следва, че „дългът от 41 085 840 EUR, който е установен в съответствие с Кодекса за събиране на публичните вземания и произтича от задължението за връщане на увеличението на капитала, платено на дружеството на 9 октомври 1998 г., е изплатен изцяло (в капитал и лихви) на 31 август 2007 г. чрез прихващане № 2922, посредством което се прихваща сума, която в противен случай е трябвало да бъде платена от финансовите органи на Olympic Airways за дълг на държавата, посочен в платежно нареждане № 2516/31 август 2007 г.“, като последното е издадено от Република Гърция в полза на Olympic Airways за сума от 601 289 003 EUR въз основа на арбитражното решение от 6 декември 2006 г.

87 Освен това по отношение на вземането на Olympic Airways срещу нея въз основа на посоченото арбитражно решение Република Гърция потвърждава, че националните власти имат законово задължение да извършат прихващане на дълговете на това дружество със сумата, която трябва да му бъде платена.

88 Съдът счита, че посредством този документ ответникът е доказал връщането на помощта, състояща се в капиталовата инжекция.

е) Относно помощта, свързана с таксата, наречена „spatosimo“

89 Съгласно член 3, параграф 1 от спорното решение Република Гърция трябва по-специално да възстанови от Olympic Airways помощта, предоставена под формата на допускане на продължаващо неплащане от страна на това дружество на таксата за модернизация и развитие на летищата, наречена „spatosimo“, в размер на общо 60 999 156 EUR (точка 208 от това решение).

90 Тъй като ответникът твърди, че част от тази сума, а именно 22 806 158 EUR, е била възстановена преди приемането на спорното решение, следва да се отбележи, че

дори връщането да е извършено преди произнасянето на посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, във всеки случай Република Гърция не е представила документи, които могат да подкрепят това твърдение.

91 Всъщност, що се отнася до писмото на Дирекцията на гражданската авиация от 2 октомври 2007 г., съдържащо се в приложение B.15 към писмената защита на Република Гърция, в което се споменават плащания от страна на Olympic Airways в размер на 22 806 158 EUR общо на таксата, наречена „spatosimo“, следва да се отбележи, че в това писмо се посочва, че на 24 септември 1999 г. Olympic Airways е платило сумата от 3 445 793 EUR, а на 29 юни 2001 г. — сумата от 19 360 365 EUR.

92 Независимо от факта обаче, че твърдените тук плащания са направени дълго преди подаването на жалбата, довела до постановяването на посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, в което Съдът установява липсата на изпълнение на спорното решение, следва да се отбележи, че посоченото писмо от 2 октомври 2007 г. се ограничава до това да потвърди, че Olympic Airways действително е платило тези суми, така че това писмо не може да представлява доказателство за възстановяване на помощта.

93 На последно място, що се отнася до доказателствата за плащането на сумите, посочени в писмото от 26 юни 2003 г. на Министерството на транспорта и съобщенията до Комисията, което се съдържа в приложение B.19 към писмената защита, те също не могат да представляват достатъчно доказателство. По отношение на бордерата за извършени плащания, издадени от Olympic Airways и приложени към това писмо, следва да се отбележи, както посочва Комисията, че върху никой от тези документи в съответната клетка не се съдържа печат на банката, която е получила плащането. Освен това представените документи са от юни 2001 г., като никой от тях не носи датата 24 септември 1999 г., на която според горепосоченото писмо от 2 октомври 2007 г. е била изплатена част от общата сума от 22 806 158 EUR.

94 Следователно трябва да се направи заключението, че ответната държава не е доказала връщането на сумата от 22 806 158 EUR помощ, свързана с таксата, наречена „spatosimo“.

95 Що се отнася до остатъка от тази такса (38 192 997 EUR), Република Гърция е представила на Съда по-специално горепосочената бележка на Министерството на икономиката и финансите от 31 октомври 2008 г., адресирана до Olympic Airways.

96 От текста на тази бележка следва, че дълговете за „spatosimo“ на Olympic Airways за периода, посочен в спорното решение, „са били напълно платени на 31 август 2007 г. с прихващания № 2927, № 2928, № 2929, № 2930, № 2931, № 2932, № 2933 и № 2940, посредством които е прихваната сума, която иначе е трябвало да бъде платена от финансовите органи на Olympic Airways за дълг на държавата към това дружество, който дълг е посочен в платежно нареждане № 2516/31 август 2007 г.“.

97 Съдът счита, че с този документ ответникът е доказал връщането на остатъка от таксата, наречена „spatosimo“.

98 От гореизложеното следва, че Република Гърция не е доказала надлежно, че помощ в размер на 22 806 158 EUR, свързана с таксата, наречена „spatosimo“, е върната от Olympic Airways.

ж) Относно размера на помощта, свързана с летищните наеми

99 Съгласно член 3, параграф 1 от спорното решение Република Гърция трябва да възстанови от Olympic Airways помощта, предоставена под формата на неплащане на летищни наеми в размер на 2,46 милиона евро (точка 206 от това решение).

100 Що се отнася до реда за възстановяване на тази част от помощта, в писмената си защита Република Гърция, от една страна, обявява, че е извършила възстановяване на сума от 1 818 027 EUR, а от друга страна, препраща по-специално към данните, представени в отговор на мотивираното становище, според които четири фактури за сума в общ размер от 1 087 141 EUR, издадени от Дирекцията за гражданска авиация, са били предмет на определен брой поправки и прихващания.

101 В това отношение следва да се отбележи, както е посочил генералният адвокат в точки 54—56 от заключението си, че представените от Република Гърция документи, а именно фактурите от Дирекцията за гражданска авиация, документите, свързани с поправката и новите заместващи фактури, както и декларациите, свързани с прихващанията между насрещните задължения и вземания на Olympic Airways и Дирекцията за гражданска авиация, не разкриват с нужната прецизност реда за връщане на дължимите летищни наеми, като представените по този въпрос таблици съдържат освен това известна непоследователност по отношение на сумите по различните фактури и на съответните периоди.

102 Следователно тези документи не могат да се считат за годни да установят твърдяното възстановяване.

103 Следва освен това да се разгледа изпълнението на спорното решение по отношение на плащането на две други фактури на Дирекцията за гражданска авиация.

104 На първо място, що се отнася до сумата от 176 082 EUR, отговаряща на фактура № 3307/98 на Дирекцията за гражданска авиация, от гореспоменатата бележка от 31 октомври 2008 г. на Министерството на икономиката и финансите, адресирана до Olympic Airways, следва, че тази сума „е била напълно платена на 31 август 2007 г. с прихващане № 2926 (за сума в размер на 352 808 EUR общо главница и лихви), с което е прихваната сумата, която иначе е трябвало да бъде платена от данъчната администрация на Olympic Airways за дълг на държавата към това дружество, който дълг е посочен в платежно нареждане № 2516/31 август 2007 г.“

105 Съдът счита, че с този документ ответникът е доказал връщането на горепосочената помощ, свързана с част от летищните наеми.

106 На второ място, що се отнася до връщането на сумата от 478 606 EUR, отговаряща на фактура № 4175/99 на Дирекцията за гражданска авиация, е важно да се отбележи, както посочва генералният адвокат в точка 58 от своето заключение, че документите, представени от ответната страна в писмената ѝ защита, а именно Министерски декрет от 2 октомври 2007 г. относно прихващането, писмо от 17 октомври 2007 г. на Дирекцията за гражданска авиация до Olympic Airways, към което е приложен подробен списък на сумите, обект на прихващането, както и писмо на тази дирекция от 19 октомври 2007 г., в което се посочва прихващането по силата на споменатия декрет по отношение на фактура № 4175/99 заедно със съответните лихви, представляват достатъчни доказателства за връщането на посочената сума за летищни наеми.

107 Следователно спорното решение е било изпълнено, що се отнася до плащането на двете горепосочени фактури на Дирекцията за гражданска авиация, за сумата от 654 688 EUR общо.

108 От гореизложеното следва, че Република Гърция не е доказала надлежно, че цялата сума на помощта, свързана с летищните наеми, е била върната от Olympic Airways.

з) Заключение

109 От всички гореизложени съображения следва, че Република Гърция не е доказала надлежно, че част от таксата, наречена „spatosimo“ (вж. точка 94 по-горе) и част от летищните наеми са били върнати от Olympic Airways (вж. точка 102 по-горе).

110 При тези условия Съдът счита, че осъждането на Република Гърция да заплати периодична имуществена санкция представлява подходящо финансово средство, което да я накара да вземе необходимите мерки за преустановяване на установеното неизпълнение и за осигуряване на пълното изпълнение на спорното решение, както и на Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, посочено по-горе.

Б — *Относно размера на периодичната имуществена санкция*

1. Предварителни бележки

111 Следва да се припомни, че Съдът преценява по всяко дело имуществените санкции, които следва да определи, с оглед на обстоятелствата в конкретния случай (вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 86 и Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Франция, C-177/04, Recueil, стр. I-2461, точка 58).

112 Следователно предложенията на Комисията не могат да обвържат Съда и представляват само полезна отправна точка. По същия начин насоки като съдържащите се в съобщенията на Комисията също не обвързват Съда, но допринасят за гарантиране на прозрачността, на предвидимостта и на правната сигурност в дейността на тази институция (вж. Решение по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 34).

113 Що се отнася до налагането на периодична имуществена санкция, Съдът е постановил, че тази санкция трябва да бъде определена в зависимост от необходимата степен на натиск за убеждаване, така че държавата членка, която не се съобразява с решение, установяващо неизпълнение на задължения, да промени своето поведение и да преустанови нарушението, в което е обвинена (вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 91).

114 При упражняване на своето право на преценка в тази област Съдът трябва да определи периодичната имуществена санкция по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата, и от друга страна, съразмерна на установеното неизпълнение, както и на платежоспособността на съответната държава членка (вж. Решение от 25 ноември 2003 г. по дело Комисия/Испания, C-278/01, Recueil, стр. I-14141, точка 41, Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 103 и Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 61).

115 По този начин основните критерии, които трябва да се вземат предвид при преценката на Съда, за да се осигури принудителният характер на периодичната имуществена санкция с оглед на еднаквото и ефективно прилагане на общностното право, по принцип са продължителността на нарушението, степента на тежест на нарушението и платежоспособността на въпросната държава членка. За прилагането на тези критерии Съдът трябва да отчете по-конкретно последиците от неизпълнението за частните и за обществените интереси, както и необходимостта да се постигне спешно изпълнение на задълженията от страна на съответната държава членка (вж. по специално Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 104, Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 62 и Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 39).

2. По продължителността на нарушението

116 Продължителността на нарушението следва да се определи от Съда. Тази продължителност трябва да се преценява, като се отчита моментът, в който Съдът разглежда фактите, а не с оглед на момента, в който последният е бил сезиран от Комисията (вж. Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 71 и Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 45).

117 При тези условия, тъй като Република Гърция не е доказала, че неизпълнението на задължението ѝ да изпълни изцяло посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция е действително преустановено, следва да се приеме, че това неизпълнение продължава повече от четири години, което представлява значителен период от време.

3. Относно тежестта на нарушението

118 Както посочва генералният адвокат в точка 72 от своето заключение, по този въпрос следва да се подчертае основополагащият характер на разпоредбите от Договора за ЕО в областта на държавните помощи.

119 Всъщност правилата, които са предмет на спорното решение и на посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, представляват израз на една от основните задачи, възложени на Европейската общност по силата на член 2 ЕО, а именно създаването на общ пазар и насърчаването на висока степен на конкурентоспособност и сближаване на икономическите показатели. Тази задача е прогласена и в член 3, параграф 1, точка ж), според който дейността на Общността включва система, която да гарантира ненарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.

120 Значимостта на нарушените общностни разпоредби в настоящия случай намира отражение по-специално в обстоятелството, че с връщането на незаконосъобразно платена държавна помощ се премахва нарушението на конкуренцията, причинено от предоставеното с помощта конкурентно предимство, и че с това връщане бенефициерът загубва предимството, с което се е ползвал на пазара в сравнение със своите конкуренти (вж. в този смисъл Решение от 4 април 1995 г. по дело Комисия/Италия, C-350/93, Recueil, стр. I-699, точка 22 и Решение от 29 април 2004 г. по дело Германия/Комисия, C-277/00, Recueil, стр. I-3925, точка 75).

121 Важно е да се добави, че контролът върху държавните помощи, предоставени на оператори в областта на въздушния транспорт, е от съществено значение, тъй като по самото си естество въпросният пазар е трансграничен.

122 Що се отнася до установеното в настоящото дело неизпълнение, важно е да се посочи, че държавните помощи, за връщането на които ответната страна не

е представила доказателства, представляват само несъществена част в сравнение с цялата сума, която е предмет на спорното решение и на посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция.

4. Относно платежоспособността на ответната държава

123 Що се отнася до предложението на Комисията да се умножи базисната сума със специален коефициент, приложим за Република Гърция, Съдът многократно е постановявал, че този метод на изчисление представлява подходящ начин за отразяване на платежоспособността на съответната държава членка, като едновременно с това запазва разумно разграничаване между различните държави членки (вж. Решение от 4 юли 2000 г. по дело Комисия/Гърция, точка 88, Решение от 4 юли 2000 г. по дело Комисия/Испания, точка 59, Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, точка 109 и Решение от 14 март 2006 г. по дело Комисия/Франция, точка 75).

5. Заключение

124 С оглед на гореизложеното Съдът счита за подходящо налагането на периодична имуществена санкция в размер на 16 000 EUR.

6. Относно датата на влизане в действие и честотата на вноските на периодичната имуществена санкция

125 С оглед на гореизложените съображения, свързани с липсата на доказателства относно връщането на две части от помощта, а именно на част от таксата, наречена „spatosimo“ и на част от летищните наеми (вж. точки 94 и 102 от настоящото решение), Съдът счита за уместно да отложи влизането в действие на

периодичната имуществена санкция с един месец, считано от обявяването на настоящото решение, за да позволи на ответната държава да докаже, че е преустановила неизпълнението.

126 Що се отнася до честотата на вноските на периодичната имуществена санкция, на ответната страна следва да се наложи периодична имуществена санкция на дневна основа.

127 С оглед на всичко гореизложено Република Гърция следва да се осъди да заплати на Комисията по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ периодична имуществена санкция в размер на 16 000 EUR за всеки ден на забава на прилагането на необходимите мерки, за да се съобрази с посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, считано от изтичането на един месец след обявяването на настоящото решение до изпълнението на посоченото решение от 12 май 2005 г.

В — *Относно кумулативното налагане на периодична имуществена санкция и еднократно платима сума*

1. Доводи на страните

128 Комисията посочва, че в настоящия случай Съдът трябва да наложи както периодична имуществена санкция, така и еднократно платима сума. Тя счита, че налагането на периодична имуществена санкция е съществено, тъй като всяко продължително неизпълнение на решение на Съда накърнява принципа на законност и на правна сигурност, по-специално в областта на държавните помощи. В тази област изпълнението на решение на Комисията и на по-силно основание — изпълнението на решение на Съда, с което се установява неизпълнение на такова решение под формата на възстановяване на незаконосъобразно предоставената финансова помощ — трябвало да бъде незабавно и ефикасно.

129 Що се отнася до частичната отмяна на спорното решение от Първоинстанционния съд, Комисията отбелязва, че това обстоятелство не може да засегне определянето на размера на еднократно платимата сума.

130 Комисията подчертава, че предложената сума не е прекомерна. Всъщност изтекли били поне две години от посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, без да е налице ефективно възстановяване на посочените помощи. Дори Съдът да приемел, че връщането на въпросните суми е извършено между август и септември 2007 г., възстановяване на помощи, направено почти пет години след първоначалното решение и повече от две години след решението на Съда, в никакъв случай не можело да се счита за съответстващо на задълженията на съответната държава.

131 Комисията обяснява, че за да определи тежестта на неизпълнението, се е основала не на различните категории помощи или на подлежащите на възстановяване суми, а на отрицателните последици за икономическите оператори и на значимостта на разпоредбите на Договора във връзка с държавните помощи. Фактът, че повече от пет години след приемането на спорното решение, взетите от Република Гърция мерки все още не са довели до възстановяването на посочените в това решение помощи, представлявал тежко нарушение на общностното право.

132 Във всеки случай Комисията счита, че дори Съдът да постанови, че помощите са били върнати, еднократно платимата сума трябва да се приложи до датата на пълното плащане на посочените суми.

133 Що се отнася до размера на еднократно платимата сума, която следва да бъде наложена, Комисията счита, че едно изчисление въз основа на сума от 200 EUR на ден е съобразено с тежестта на неизпълнението и отчита необходимостта на тази сума да се придаде възпиращо действие. Ако посочената сума се умножи с фактор 12, свързан с тежестта на нарушението, и с коефициент 4,38, който отчита финансовия капацитет на посочената държава, се получава сумата от 10 512 EUR.

134 Република Гърция счита, че кумулативното прилагане на предвидените в член 228 ЕО санкции е във всеки случай непропорционално, по-специално с оглед на обстоятелството, че въпросните санкции преследват същата цел, а именно привеждане на поведението на посочената държава членка в съответствие с изискванията и ефективното прилагане на общностното право чрез финансов натиск, за да се преустанови въпросното нарушение. Следователно мерките трябвало да бъдат подбрани поотделно, а не кумулативно, в зависимост от това коя от двете санкции е по-подходяща.

135 Република Гърция посочва освен това, че като отправна точка за изчисляване на предвидените в член 228 ЕО санкции трябва да се разбира датата на изтичане на срока, определен в мотивираното становище, а не датата на решението на Съда, с което се установява нарушението.

136 Република Гърция посочва, че изпълнението на посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция е осъществено в разумен срок, а именно две години след обявяването му и една година след изтичането на срока, определен в мотивираното становище. Трябвало също така да се отчетат техническите трудности, свързани със случая, и липсата на съдействие от страна на Комисията при изпълнението на спорното решение.

137 Република Гърция поддържа, че определянето на тежестта на нарушението има пряка връзка с размера на подлежащите на възстановяване помощи, тъй като последиците от нарушението на общностното законодателство за публичните и за частните интереси зависят от размера на тези помощи. Очевидно било, че колкото размерът на помощта бил по-нисък, толкова по-ограничено било въздействието, свързано с разстройването на свободната конкуренция в сектора на въздушния транспорт. Следователно, доколкото Първоинстанционният съд е отсъдил, че плащането на някои посочени в спорното решение суми е в съответствие с общностното право, тежестта на неизпълнението била по-малка.

138 Република Гърция добавя, че вътрешният пазар в разглежданата област не можел да бъде засегнат от Olympic Airlines предвид това, че дружеството не е правоприемник на Olympic Airways. Всъщност последното дружество, което

от 2003 г. вече не извършвало летателни дейности, осъществявало дейност само в сектора на наземните услуги, така че не съществувало нарушение на конкуренцията в сектора на въздушния транспорт.

139 На последно място, ако Съдът приеме за необходимо да наложи еднократно платима сума, Република Гърция счита, че предложеният от Комисията размер е прекомерен и трябва да се намали по подходящ начин.

2. Съображения на Съда

а) Относно кумулирането на двете санкции

140 В самото начало следва да се напомни, че предвиденото в член 228, параграф 2 ЕО производство има за цел да накара държава членка, която е в неизпълнение, да се съобрази с решението на Съда, установяващо неизпълнение на задължения, и по този начин да осигури ефективното прилагане на общностното право, както и че и двете мерки, предвидени в тази разпоредба, а именно еднократно платимата сума и периодичната имуществена санкция, са насочени към постигане на същата тази цел (Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 80).

141 Поради това в точки 81 и 82 от посоченото решение Съдът е постановил, че прилагането на едната или на другата от тези мерки зависи от способността на всяка от тях да изпълни преследваната цел в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай и че при тези условия не е изключено да се прибегне и към двата вида предвидени санкции.

142 Ето защо по всяко дело Съдът е длъжен в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай, с който е сезиран, както и в зависимост от необходимото според него ниво на убеждаване и на възпиране, да определи подходящите

имуществени санкции с оглед осигуряване на възможно най-бързо изпълнение на предходно решение, установяващо неизпълнение на задължения, и на предотвратяване на повторни аналогични нарушения на общностното право (вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 97 и Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция, C-121/07, Сборник, стр. I-9159, точка 59).

143 Следователно при упражняването на повереното му в разглежданата област право на преценка Съдът има право да наложи кумулативно периодична имуществена санкция и еднократно платима сума.

б) Относно значението на налагането на еднократно платима сума

144 Следва да се напомни, че налагането на еднократно платима сума трябва във всеки конкретен случай да бъде функция от всички релевантни елементи, свързани както с характеристиките на установеното неизпълнение на задължения, така и с поведението на самата държава членка, срещу която е образувано производството по член 228 ЕО (вж. Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 62). В това отношение посочената разпоредба предоставя на Съда широко право на преценка, за да реши дали да бъде наложена такава санкция (вж. точка 63 от посоченото решение).

145 По отношение на настоящото дело Съдът счита, че всички правни и фактически елементи, свързани с установеното неизпълнение на задължения, представляват показател, че за ефективната превенция на бъдещо повторение на аналогични нарушения на общностното право може да е необходимо приемането на възпиращи мерки, каквато е налагането на еднократно платима сума (Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 69).

в) Относно размера на еднократно платимата сума

146 Когато реши да наложи еднократно платима сума, Съдът е длъжен при упражняване на своето право на преценка да я определи по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата, а от друга страна, съразмерна на установеното неизпълнение, както и на платежоспособността на съответната държава членка (вж. Решение по дело Комисия/Испания, посочено по-горе, точка 41).

147 Сред релевантните фактори в това отношение са именно обстоятелства като продължителността на неизпълнението след постановяване на решението, с което то е установено, както и засегнатите публични и частни интереси (вж. Решение от 12 юли 2005 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 114 и Решение от 9 декември 2008 г. по дело Комисия/Франция, посочено по-горе, точка 64).

148 Обстоятелствата, които трябва да се вземат предвид, са посочени по-специално в съображенията, съдържащи се в точки 117—122 от настоящото решение, свързани с продължителността и тежестта на неизпълнението.

149 С оглед на гореизложеното Съдът счита, че точната преценка на обстоятелствата в конкретния случай налага еднократно платимата от Република Гърция сума да бъде определена на 2 милиона евро.

150 Следователно Република Гърция трябва да се осъди да заплати на Комисията по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ еднократно платимата сума от 2 милиона евро.

VII — По съдебните разноски

151 Съгласно член 69, параграф 2 от Процедурния правилник всяка страна, загубила делото, се осъжда да заплати съдебните разноски, ако има искане в този смисъл. След като Комисията е направила искане за осъждането на Република Гърция и неизпълнението на нейните задължения е установено, последната следва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (разширен състав) реши:

1) Като на датата, на която е изтекъл определеният в мотивираното становище срок, не е приела мерките за изпълнение на Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция (C-415/03), свързано с връщането на помощите, приети за незаконосъобразни и несъвместими с общия пазар съгласно член 3 от Решение 2003/372/ЕО на Комисията от 11 декември 2002 година относно помощта, отпусната от Гърция на Olympic Airways, Република Гърция не е изпълнила задълженията си по това решение и по член 228, параграф 1 ЕО.

2) Осъжда Република Гърция да заплати на Комисията на Европейските общности по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ периодична имуществена санкция в размер на 16 000 EUR за всеки ден на забава на прилагането на необходимите мерки, за да се съобрази с посоченото по-горе Решение от 12 май 2005 г. по дело Комисия/Гърция, считано от изтичането на един месец след обявяването на настоящото решение до изпълнението на посоченото решение от 12 май 2005 г.

3) Осъжда Република Гърция да заплати на Комисията на Европейските общности по сметка „Собствени ресурси на Европейската общност“ еднократно платима сума в размер на 2 милиона евро.

4) Осъжда Република Гърция да заплати съдебните разноски.

Подписи